

Poikkeaminen, Halikon Pappila 734-457-4-61 m-a

773/10.03.00.03/2021

Kaupunginhallitus 12.04.2021 § 164

Valmistelija: kaavoitusinsinööri Leena Lehtinen, leena.lehtinen@salo.fi,
p. 02 778 5108

Rakennushanke ja rakennuspaikkaa koskevat lähtötiedot

Lounea Palvelut Oy on hakenut poikkeamista matkaviestintukiaseman rakentamiseksi Halikon kirkonkylään Pappilan alueelle. Tukiasemaan kuuluu 42 metriä korkea kevytrakenteinen putkipylväs ja laitetila, jonka kerrosala on 10 m². Antennipylväs on sinkitty ja väriltään harmaa. Laitetilan julkisivuverhous on tummanharmaata profiilipeltiä.

Rakennuspaikkana on kiinteistöllä 734-457-4-61 sijaitseva noin 150 m²:n suuruinen alue, jonka kaupunki on vuokrannut hakijalle. Rakennuspaikka sijaitsee metsäisellä alueella Kärävuoren kuntoradan varressa. Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat Tikkurintien ja Penttijaakontien risteuksen tuntumassa. Etäisyydet tukiaseman ja omakotitalojen välillä vaihtelevat 70 – 80 metrin välillä. Mäen alla, Juurustien päässä olevien omakotitalojen ja tukiaseman välinen etäisyys on noin 80-90 metriä.

Hakija hakee poikkeusta asemakaavan mukaisesta käyttötarkoituksesta. Rakennuspaikka sijaitsee alueella, joka on osoitettu 13.10.1981 vahvistetussa asemakaavassa lähivirkistysalueeksi (VL):

Hakijan selvitys rakentamistarpeesta ja rakentamisen vaikutuksista

Uuden tukiaseman rakentaminen on tarpeen, koska tukiasemien on nykyisin sijaittava lähellä toisiaan. Näin pyritään varmistamaan, että tietoliikenneverkon kapasiteetti riittää tilanteessa, jossa mobiilidatan käyttö kasvaa jatkuvasti. Myös tuleva 5G-teknologia vaatii nykyistä tiheämmän tukiasemaverkoston.

Hakija on liittännyt poikkeamishakemukseen maankäyttö- ja rakennusasetuksen 64 §:n mukaisen selvityksen rakentamistarpeesta ja mastohankkeen vaikutuksista maisemaan. Selvitys on esityslistan liitteenä. Pylvään ja laitetilan alueelle tulee sepelikerros, mutta muilta osin rakennuspaikan maasto säilyy ennallaan. Puustoa poistetaan vain sen verran, että saadaan tehtyä lyhyt huoltotien pätkä ja liittymä rakennuspaikalle sekä pystytettyä pylväs ja rakennettua laitetila. Rakennuspaikalle jäävä puusto suojataan mahdollisilta rakentamisen aiheuttamilta vaurioilta. Korkeutensa vuoksi masto nousee olemassa olevan rakennuskannan ja puuston yläpuolelle, joten se erottuu väistämättä maisemassa. Vaikutuksia maisemaan on havainnollistettu kuvasovitteiden avulla.

Osallisten kuuleminen

Kaupunki hoiti osallisten kuulemisen samalla kertaa poikkeamista ja rakennuslupaa varten. Kuulutus oli nähtävillä kaupungin ilmoitustaululla kaupungintalolla sekä internetissä 5.3.-22.3.2021. Kuulutuksen lyhennelmä julkaistiin sanomalehdessä 6.3.2021. Osallisille varattiin tilaisuus kirjallisen muistutuksen tekemiseen.

Kaupungille toimitettiin määräalan kuluessa yksi muistutus. Muistutuksen tekijöinä ovat lähimpien talojen asukkaat. Muistutuksen ovat allekirjoittaneet myös useat muut lähistön asukkaat. Muistutus nimilistoinen on esityslistan liitteenä.

Naapurien muistutus:

”Halikon Pappilan alueen asukkaina vastustamme suunnitelmaa matkaviestitukiaseman rakentamiseksi Tikkurintien luoteispuolelle. Vetoamme seuraaviin asukkaiden antamiin perusteluihin ja viittaamme myös MRL 116 § ja MRL 117 § ja EU-parlamentin suositukseen.

- *MRL:n 116 § sanoo, että rakennus pitää olla riittävän etäällä kiinteistön rajoista. Alle 100-300 metriä ei ole mielestämme riittävä etäisyys lähimpiin taloihin, kun on kyseessä 42 metriä korkea antennipylväsrakennelma.*
- *MRL 117 § sanoo, että rakennus on sovellettava ympäristöön ja suunniteltava ja rakennettava niin, että rakennuksessa tai naapurien pihaluodeilla ei aiheudu vaaraa henkilöiden terveydelle, hyvinvoinnille tai viihtyisyydelle. Säteilyriski ja yleinen turvallisuusriski kasvaa asuinalueella ja virkistysalueella, tulee maisemallista haittaa sekä viihtyvyys ja luonnonrauha häiriintyy alueella.*
- *Myös EU-parlamentin suositus on, ettei tukiasemia sijoitettaisi alle 500 metrin päähän kouluista, päiväkodeista ja leikkikentistä. Lähialueella sijaitsee lasten leikkikenttiä sekä Kärävuoren päiväkotia arviolta alle 500 metrin etäisyydellä suunnitellusta antennipylvään paikasta.*
- *Asukkaat ovat tuoneet myös esille, että lasten ja nuorten koulureitti Takka-Pappilasta Halikon kouluille kulkee aivan suunnitellun antennipylvään paikan vieressä.*
- *Tuotu myös esille, että alueen lapset leikkivät lähimetsän alueella, koululuokat, päiväkotilapset ja alueen asukkaat liikkuvat, retkeilevät ja kuntoilevat kuntoradalla ja metsäalueella, jonka viereen antennipylvästä suunnitellaan.*
- *Kuntoradan käyttö ollut hyvin aktiivista kaikkina vuoden aikoina ja antennipylvään sijoitus kuntoradan välittömään läheisyyteen saattaa jopa vaikuttaa asukkaiden liikkuvuuteen negatiivisesti.*

Toivomme, että Salon kaupunki huomioi asukkaiden kannanoton ja toiveen antennipylvään suunnitellun rakennuspaikan siirtämiseksi kauemaksi asuin- ja virkistysalueelta.”

Hakijan vastine naapurien muistutukseen:

”Yleisesti todettakoon syyt antennipylvään rakentamistarpeeseen:

Tänä päivänä ja tulevaisuudessa tietoliikenneverkot kuuluvat osaksi ihmisen jokapäiväistä arkea. Tietoliikenneverkot ovat osa kaupunki-/taajama-infraa. Tietoliikenneverkot rinnastetaan tänä päivänä tarpeellisuudeltaan sähkön, veden ja viemäröinnin rinnalle.

Jotta langattomat tietoliikenneverkot toimivat, ne pitää tuoda lähelle käyttäjää. Tämän päivän haaste langattomissa tietoliikenneverkoissa on kapasiteetin riittämättömyys. Tukiasematiheyttä kasvatetaan, jotta kapasiteetti saadaan riittämään mobiilidatan käytön kasvaessa jatkuvasti. Tukiasemien etäisyys toisistaan taajama-alueilla tulee olla 0,5km-1km räjähdysmäisesti kasvaneen datakäytön vuoksi. Lisääntynyt suoratoistopalvelujen käyttö, etätyöskentely ja nettikokoukset ovat kasvattaneet datakapasiteettitarvetta

kaikkialla.

- Matkapuhelintukiasemia ei osoiteta eikä rakenneta paikkoihin, joissa niistä olisi sosiaali- ja terveysministeriön eli Säteilyturvakeskuksen (STUK) määräysten ja lakien ylittäviä säteilyvaikutuksia. Kaikki tukiasemakohteet ovat nykytietämykseen perustuen säteilyn osalta turvallisia ympärillä oleville asukkaille ja toiminnoille.*
- Sosiaali- ja terveysministeriön raja-arvot ovat yhdenmukaiset Euroopan unionin neuvoston suositusten kanssa. Asukkaiden viittauksille EU:n suosituksesta 0,5km:n etäisyydeksi esim. päiväkotiin ei löytynyt lähdettä ja viittaukset oletettavasti perustuvat vuonna 2015 pidettyyn lakialoittepuheenvuoroon.*
- Säteilyturvakeskuksen mittauksissa katoilla olevien antennien viereisistä asunnoista on saatu radiotaajuiselle säteilylle maksimissaan 0,5% arvoja sallituista säteilyn enimmäismääristä. Sallitut enimmäisarvot alittavalla altistumisella ei ole todettu haitallisia terveysvaikutuksia.*
- Penttijaakontien kohteella lähimpiin kiinteistöihin tulee etäisyyttä noin 65-70m. Säteilyn suojaetäisyys tulee täyttymään jo antennien korkeudessa, joten lähimmille kiinteistöille ja piholle kohdistuva säteily jää alle 0,1% sallituista raja-arvoista. Antennien säteilykeiloja ei suunnata suoraan pihaan tai maahan. Suojaetäisyys antennista on noin 10m eteenpäin ja alaspäin.*
- Asukkaiden viittauksesta kuntoreitin aktiiviseen käyttöön sekä koulu- reitteihin. Antennipylvästä ei muodostu näille aktiviteeteille mitään haittaa. Antennipylväällä ei ole suojavyöhykettä. Edes jäiden putoamisen vuoksi näin lyhyt antennipylväs ei tarvitse suojavyöhykettä.”*

Lisäksi hakijan vastineessa on Säteilyturvakeskuksen nettisivustolta kootua tietoa. Nämä poiminnat koskevat väestön altistumista tukiasemien kentille ja matkapuhelimen aiheuttamalle radiotaajuiselle säteilylle sekä 5G-verkon säteilyturvallisuutta ja tekniikkaa. Muutamia poimintoja aineistosta:

Väestön altistuminen tukiasemien kentille on vähäistä, koska säteilyn voimakkuus pienenee nopeasti, kun etäisyys antenniin kasvaa. Tyypillinen al-

Altistuminen tukiasemien kentille esimerkiksi asunnoissa on kymmenestuhannesosa ja enimmilläänkin sadasosa enimmäisarvosta. STUKin viimeisimmässä mittauskampanjassa (STUK-TR 16) selvitettiin radiotaajuiselle säteilylle altistumisen määrää tukiasemien lähellä olevissa asunnoissa. Altistuminen oli enimmillään noin puoli prosenttia enimmäisarvosta.

Matkapuhelin on merkittävin radiotaajuisen säteilyn lähde. Matkapuhelin altistaa eniten, kun siihen puhutaan huonossa kentässä ja puhelin on korvalla. Muut käyttötavat aiheuttavat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta selvästi pienemmän altistumisen.

Matkapuhelinoperaattorit markkinoivat uusimman sukupolven 5G-matkaviestinverkon entistä nopeampia langattomia tietoliikenneyhteyksiä kuluttajien ja yritysten käyttöön. Uusi tekniikka on herättänyt keskustelun myös säteilyturvallisuudesta.

Matkaviestinverkkojen säteilyturvallisuuden varmistamiseksi säteilylainsäädännössä on määritetty altistuksen raja-arvot. Ne perustuvat parhaaseen tieteelliseen näyttöön ja kattavat kaikki nyt käytössä olevat taajuudet sekä tulevaisuudessa käyttöön tulevat uudet 5G-verkon taajuudet. Raja-arvot suojaavat niin lyhyt- kuin pitkäaikaisenkin altistumisen terveysvaikutuksilta.

Säteilyturvakeskuksen tuottamaan aineistoon on mahdollista tutustua seuraavien linkkien kautta:

<https://www.stuk.fi/aiheet/matkapuhelimet-ja-tukiasemat/matkapuhelinverko>

<https://www.stuk.fi/aiheet/matkapuhelimet-ja-tukiasemat/matkapuhelimet>

STUKin mittauskampanja (STUK-TR 16)

<http://www.julkari.fi/handle/10024/126571>

<https://www.stuk.fi/aiheet/matkapuhelimet-ja-tukiasemat/matkapuhelinverko/5g-verkon-sateilyturvallisuus>

Hakijan vastine kokonaisuudessaan on esityslistan liitteenä. Oheisaineistona on hakijan ottamat valokuvat rakennuspaikalta lähimpien asuinrakennusten suuntaan.

Poikkeaminen

Poikkeamisen edellytykset (MRL 171 §):

Poikkeaminen ei saa:

- 1) aiheuttaa haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle;
- 2) vaikeuttaa luonnonsuojelun tavoitteiden saavuttamista;
- 3) vaikeuttaa rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista; tai
- 4) johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muutoin aiheut-

taa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

Rakennushankkeen edellyttämä poikkeaminen kuuluu hallintosäännön mukaan kaupunginhallituksen toimivaltaan.

Olemassa olevat matkaviestintukiasemat ja tiedossa olevat uusien tukiasemien rakentamistarpeet merkitään asemakaavoihin. Usein kuitenkin uusia tukiasemia tarvitaan korjaamaan kuuluvuusongelmia jo valmiiksi rakennetuilla alueilla. Asuinalueilla erilliset antennipylväät sijoitetaan yleensä puisto- tai lähivirkistysalueille silloin, kun niille ei ole asemakaavassa osoitettu aluevarausmerkintää ET (= yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue) tai EMT (= mastoalue).

Lounea Palvelut Oy on käynnistänyt vuosina 2020-2021 Salon keskustajaman alueella yhteensä 13 tukiasemahanketta. Viidelle tukiasemalle on myönnetty rakennuslupa suoraan asemakaavan perusteella. Näistä kolme tukiasemaa on sijoitettu asemakaavan mukaiselle ET- tai EMT-alueelle ja kaksi Meriniityn teollisuusalueelle. Lisäksi yksi antennipylväs on korvattu aikaisempaa korkeammalla pylväällä.

Seitsemän uutta tukiasemaa sijoittuvat asemakaavan mukaiselle puisto- tai lähivirkistysalueelle tai urheilualueelle. Aikaisemmista poikkeamisista on päätetty kaupunginhallituksen kokouksissa 18.5.2020 ja 21.12.2020. Ensimmäisenä myönteinen poikkeamispäätös annettiin tukiasemille, jotka sijoittuvat Iilikkeeseen, Ollikkalaan ja Pahkavuoreen. Iiliken tukiasema on noin 60 päässä lähimmistä asuinrakennuksista Iilikentien varressa. Ollikkalan tukiasema on Ollikkalan koulun ja päiväkodin läheisyydessä (100-125 m). Lähin asuinrakennus on rakenteilla oleva hoivakoti Hämeenojankadun varressa noin 45 metrin päässä tukiasemasta. Pahkavuoren tukiasema sijoittuu Pahkavuoren kuntoradan varteen. Lähimmät asuinrakennukset ovat 45-80 metrin päässä tukiasemasta Ilveksenkadulla ja Hillerinkujalla. Nämä kolme tukiasemaa ovat rakenteilla.

Seuraavat kaksi myönteistä poikkeamispäätöstä annettiin tukiasemille, jotka sijoittuvat Tupuriin ja keskusurheilupuistoon. Tupurin uusi tukiasema on noin 55 metrin päässä lähimmästä asuinrakennuksesta ja noin 60 metrin päässä Tupurin päiväkodista. Urheilupuiston tukiaseman ja lähimpien asuinrakennusten välinen etäisyys on noin 110 metriä. Näille kahdelle tukiasemalle on myönnetty jo rakennuslupa, mutta niiden rakentaminen ei ole vielä alkanut.

Uusimpien tukiasemahankkeiden poikkeamiset ovat käsittelyssä tässä kaupunginhallituksen kokouksessa.

Asukkaat vetoavat muistutuksessaan maankäyttö- ja rakennuslain 116 ja 117 pykälisiin. MRL:n 116.1 §:ssä todetaan, että asemakaava-alueella rakennuspaikan sopivuus ratkaistaan asemakaavassa. Muilta osin kyseisen pykälän säädökset koskevat asemakaavoitetun alueen ulkopuolella tapahtuvaa rakentamista. Asemakaava-alueen ulkopuolella rakennuspaikan soveliaisuuden harkinta tapahtuu lupavaiheessa, joko suunnittelutarveratkaisun tai poikkeamispäätöksen yhteydessä tai suoraan rakennuslupamenettelyssä. Tukiaseman rakennuspaikka sijaitsee asemakaava-alueella.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 47.1 §:n mukaan puistoalueelle tai muulle asemakaavassa osoitetulle virkistysalueelle saa rakentaa vain alueen tarkoitukseen soveltuvia vähäisiä rakennelmia, jollei puiston tai muun yleisen alueen suunnitelmassa ole toisin osoitettu. Tämän vuoksi puisto- tai lähivirkistysalueella tukiaseman rakennuspaikan soveltuvuus käyttötar- koitukseen ratkaistaan poikkeamismenettelyllä.

Edellä on kerrottu, mihin sijoittuvat ne tukiasemat, joiden rakentamista var- ten on jo myönnetty poikkeaminen. Rakennuspaikat ovat hyvin saman- tyyppisiä kuin nyt suunnitellun tukiaseman eli ne sijoittuvat puistoalueille asuinkorttelien viereen. Osa jo luvan saaneista tukiasemista on selvästi lä- hempänä asuinrakennuksia kuin tämän hakemuksen mukainen tukias- ma.

MRL:n 117 § käsittelee rakentamiselle asetettavia vaatimuksia, jotka kos- kevat rakennuksen ulkonäköä ja sopivuutta ympäristöön, olennaisia tekni- siä vaatimuksia, rakennuksen käyttökelpoisuutta, liikkumisen esteettä- myyttä, korjaus- ja muutostöitä sekä hyvää rakennustapaa. Pykäliin 17a-17g on kirjattu tarkemmin rakennusta koskevat tekniset vaatimukset. Näissä käsitellään mm. rakennuksen ominaisuuksiin liittyviä terveys- ja tur- vallisuuksnäkökohtia rakennuksen käyttäjän kannalta.

Tukiasemien radiotaajuista säteilyä ja sen enimmäisarvoja käsitellään muussa lainsäädännössä ja viranomaisohjeissa. Turvallisuuteen liittyviä seikkoja on tuotu esiin hakijan vastineessa. Vastineessa on myös perus- teltu tukiaseman rakentamistarvetta sekä sijoittamista lähelle tietoliikenne- verkon käyttäjiä.

Säteilyturvakeskuksen nettisivustolla on käsitelty laajasti myös 5G-verkon säteilyturvallisuutta ja 5G-tekniikkaa (linkki edellä). Ensimmäistä kolmea poikkeamishakemusta käsitellessään kaupunginhallitus kutsui lisäksi kuul- tavakseen johtavan asiantuntijan Lauri Purasen Säteilyturvakeskuksesta.

Tukiaseman rakennuspaikan ja lähimpien asuinrakennusten välissä kas- vava metsä saa aikaan sen, että lähimpien asuinrakennusten suunnasta katsottuna antennipylvään alaosa ja laitetila jäävät puiden taakse piiloon. Asiaa havainnollistavat oheisaineistona olevat valokuvat, jotka on otettu rakennuspaikalta lähimpien rakennusten suuntaan. Rakennukset eivät juurikaan erotu metsän takaa. Antennipylvään yläosa sen sijaan nousee luonnollisesti puiden yläpuolelle ja näkyy pidemmälle. Haitallisia maisema- vaikutuksia lieventää pylvään kevytrakenteisuus ja väritys sekä lentoeste- valojojen puuttuminen. Antennipylvään halkaisija on maanpinnan tasolla noin 80 cm. Pylväs kapenee vähitellen niin, että puiden latvojen tasolla eli 24 metristä ylöspäin pylvään halkaisija on 50 cm.

Penttijaakontien ja Tikkurintien risteyskohdalta lähtee yhdyspolku kun- toradalle. Tieyhteys rakennuspaikalle on järjestettävissä olemassa olevaa polkua jonkin verran leventämällä sekä rakentamalla sen jatkeeksi noin 25 metrin pituinen uusi huoltotie. Vaikutukset metsäalueeseen jäävät vähäi- siksi, koska rakennuspaikka on kooltaan pieni eikä rakentamisen vuoksi tarvitse tehdä suuria kaivutöitä. Rakennuspaikalta joudutaan kaatamaan vain muutama puu. Tukiaseman rakennusaikainen liikenne sekä raken-

nustyöt aiheuttavat jonkin verran häiriöitä lähistön asukkaille sekä kuntoradan käyttäjille. Kyse on kuitenkin väliaikaisesta ja kestoaltaan lyhyestä haitasta.

Tukiaseman sijainti ei haittaa kuntoradan eikä muunkaan metsäalueen käyttämistä virkistykseen ja kuntoiluun. Myös liikuntapalveluista on varmistettu, että tukiasema voidaan sijoittaa tälle rakennuspaikalle.

Hakemuksen mukaisen tukiaseman rakentamista varten voidaan myöntää poikkeaminen asemakaavassa osoitetusta käyttötarkoituksesta edellä esitetyin perustein.

Maankäyttöpalvelujen voimassa olevan taksan mukaan myönteisestä poikkeamispäätöksestä perittävä maksu on 580 € ja kielteisestä päätöksestä maksu on 285 €. Jos hakemus koskee useampaa rakennuspaikkaa, velotetaan edellä esitetty taksa täysimääräisenä ensimmäisestä rakennuspaikasta ja seuraavista velotetaan 260 € / rakennuspaikka. Lisäksi hakijalta velotetaan naapurien kuulemisesta aiheutuneet kustannukset. Lehti-ilmoituksesta perittävä maksu on 420 €/ ilmoitus. Kuuleminen hoidettiin kuulutuksella, joka koski molempia Lounea Palvelujen hakemia poikkeamisia, joten hakijalta peritään kuulemisen kustannukset vain kertaalleen, ks. asianumero 772/10.03.00.03/2020.

Liitteet

- Ympäristökartta
- Asemapiirros
- Selvitys maston rakentamistarpeesta ja vaikutuksista maisemaan
- Naapurin muistutus
- Hakijan vastine naapurin muistutukseen

Oheisaineisto

- Antennipylvään ja laitetilan pääpiirustukset
- Hakijan ottamat valokuvat rakennuspaikalta

Kaupunginjohtaja:

Kaupunginhallitus päättää myöntää poikkeamisen asemakaavan mukaisesta käyttötarkoituksesta rakennuspaikalla, joka sijaitsee kiinteistöllä 734-457-4-61.

Rakennuslupaa tulee hakea kahden vuoden kuluessa tämän päätöksen voimaantulosta.

Maksu kaupunginhallituksen myöntämästä poikkeamispäätöksestä on 260 euroa kaupunkikehityslautakunnan 8.10.2019 hyväksymän taksan mukaisesti.

Päätös:

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.